

Riktlinjer för socialnämndens verksamhet för personer över 20 år med skadligt bruk och beroende

Styrdokument, riktlinje

Beslutsfattare:
Socialnämnden

Dokumentansvarig:
Avdelningschef försörjning och arbete

Dokumentnamn	Dokumenttyp	Antagen	Senast reviderad	Beslutsinstans
Riktlinjer för socialnämndens verksamhet för personer över 20 år med skadligt bruk och beroende	Riktlinje	2025-01-30 § D.nr: 24-383		Socialnämnden
Dokumentägare	Dokumentansvarig		Framtagen av	
Socialförvaltningen	Avdelningschef försörjning och arbete.		Förvaltningsjurist och enhetschef skadligt bruk och beroende	
Processtyp	Publicering	Giltig till	Uppföljning	Revidering
Kärnverksamhet 9.5	Fyren och extern webb	Tills vidare	Minst en gång per mandat-period. Avdelningschef för försörjning och arbete ansvarar.	Vid behov. Avdelningschef för försörjning och arbete ansvarar.
Dokumentinformation	Styrdokument, riktlinjer			
Dokumentet gäller för	Socialnämndens verksamhet för personer över 20 år med skadligt bruk och beroende.			

Innehållsförteckning

Inledning	4
Syfte	4
Lagstiftning	4
Nationella riktlinjer och kunskapsstöd	4
Nationella riktlinjer	4
Kunskapsstöd med rekommendationer för behandling av spelmissbruk och spelberoende	5
Omfattning	5
Riktlinjer	5
Anmälan om oro och förhandsbedömning	5
Utredning	5
Beslut	5
Genomförande av insats	5
Avgifter	6

Inledning

Syfte

Denna riktlinje syftar till att säkerställa rättssäkerhet och likabehandling avseende socialnämndens verksamhet som rör handläggning av ärenden för personer över 20 år med skadligt bruk och beroende.

Riktlinjerna utgör ett komplement till och ska tillämpas tillsammans med gällande lagstiftning och föreskrifter från Socialstyrelsen.

Lagstiftning

3 kap. 7 § socialtjänstlagen (2001:458) - SoL

Socialnämnden ska arbeta för att förebygga och motverka missbruk av alkohol och andra beroendeframkallande medel. Socialnämnden ska även arbeta för att förebygga och motverka missbruk av spel om pengar.

Socialnämnden ska genom information till myndigheter, grupper och enskilda och genom uppsökande verksamhet sprida kunskap om skadeverkningar av missbruk och om de hjälpmöjligheter som finns.

4 kap. 1 § 1 och 4 st. SoL

Den som inte själv kan tillgodose sina behov eller kan få dem tillgodosedda på annat sätt har rätt till bistånd av socialnämnden för sin försörjning (försörjningsstöd) och för sin livsföring i övrigt.

Den enskilde ska genom biståndet tillförsäkras en skälig levnadsnivå. Biståndet ska utformas så att det stärker hans eller hennes möjligheter att leva ett självständigt liv.

5 kap. 9 § SoL

Socialnämnden skall aktivt sörja för att den enskilde missbrukaren får den hjälp och vård som han eller hon behöver för att komma ifrån missbruket. Nämnden skall i samförstånd med den enskilde planera hjälpen och vården och noga bevaka att planen fullföljs.

5 kap. 9 a § SoL

Kommunen ska ingå en överenskommelse med regionen om ett samarbete i fråga om personer som missbrukar alkohol, narkotika, andra beroendeframkallande medel, läkemedel, dopningsmedel eller spel om pengar.

Om det är möjligt bör organisationer som företräder dessa personer eller deras närstående ges möjlighet att lämna synpunkter på innehållet i överenskommelsen.

2 § lag (1988:870) om vård av missbrukare i vissa fall - LVM

Vård inom socialtjänsten ges en missbrukare i samförstånd med honom eller henne enligt bestämmelserna i socialtjänstlagen (2001:453). En missbrukare skall dock beredas vård oberoende av eget samtycke under de förutsättningar som anges i denna lag (tvångsvård).

För tvångsvårdens innehåll och utformning gäller bestämmelserna i socialtjänstlagen, om inte något annat anges i denna lag.

Nationella riktlinjer och kunskapsstöd

Nationella riktlinjer

Socialstyrelsens Nationella riktlinjer för missbruks- och beroendevård (Socialstyrelsen www.socialstyrelsen.se, januari 2019) ger rekommendationer om vård och stöd vid missbruk och beroende.

I riktlinjerna finns rekommendationer för:

- bedömningsinstrument för nedanstående syften:

- Identifiering av alkohol- och narkotikaproblem
- Diagnostik av skadligt bruk, missbruk eller beroende
- Bedömning av hjälpbehov
- Medicinska tester
- Läkemedelsbehandling
- Psykologisk och psykosocial behandling
- Sociala stödinsatser

Kunskapsstöd med rekommendationer för behandling av spelmissbruk och spelberoende

Socialstyrelsen har givit ut kunskapsstöd till hälso- och sjukvården och socialtjänsten där sex rekommendationer ges som gäller stöd, vård och behandling av personer med spelmissbruk eller spelberoende om pengar (Socialstyrelsen 2019, www.socialstyrelsen.se). Syftet med rekommendationerna är att de ska leda till en mer jämlik vård och omsorg, som är baserad på bästa tillgängliga kunskap.

Omfattning

Riktlinjerna tillämpas vid handläggning av ärenden för personer från 20 år och äldre, med ett skadligt bruk av alkohol, narkotika, tabletter eller andra beroendeframkallande medel, inklusive spelberoende.

Riktlinjer

Anmälan om oro och förhandsbedömning

När en anmälan om oro inkommer till skadligt bruk och beroende ska en bedömning göras om en utredning ska inledas eller inte, en s.k. förhandsbedömning. Beslutet om att inleda eller inte inleda utredning ska fattas skyndsamt och senast inom 14 dagar om det inte finns synnerliga skäl till att förlänga tiden.

Utredning

Handläggning av ärenden och genomförandet av utredningar ska följa de rekommendationer som ges i Socialstyrelsens nationella riktlinjer respektive metodstöd.

En utredning ska bedrivas skyndsamt och vara avslutad senast inom fyra månader.

Beslut

Samtliga beslut om insatser ska vara tidsbegränsade och förenade med villkor att beslutet kan komma att ändras till nackdel för den enskilde eller återkallas helt om de förhållanden som föranlett beslutet förändras.

Genomförande av insats

De öppna insatser som beviljas till målgruppen inom socialnämndens öppenvård ska vara i enlighet med de rekommendationer som ges i Socialstyrelsens riktlinjer respektive metodstöd.

Ett beslut om insats gäller omgående och kan därmed verkställas direkt. Ett uppstartsmöte för insatsen ska erbjudas den enskilde för genomförande inom 10 arbetsdagar från beslut om insats.

Avgifter

När en person beviljas vård eller behandling i ett hem för vård eller boende eller i ett familjehem ska socialnämnden ta ut ersättning för uppehållet av den enskilde. Detta sker enligt 8 kap. 1 § SoL och 6 kap. 1 § SoL. Socialnämnden kan efterge ersättningsskyldigheten enligt 9 kap. 4 § SoL. Ett skäl för eftergift är att personen uppbär försörjningsstöd.